

Tilintarkastuskertomus

Componenta Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Tilintarkastuksen kohde

Olemme tilintarkastaneet Componenta Oyj:n (y-tunnus 1635451-6) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2016. Tilinpäätös sisältää:

- konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista; sekä
- emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Riippumattomuus

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrittäjistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Toiminnan jatkuvuuteen liittyvä olennainen epävarmuus

Haluamme kiinnittää huomiota konsernitilinpäätöksen ja emoyhtiön tilinpäätöksen laadintaperiaatteisiin, jossa todetaan, että Componenta -konsernin likviditeettitilanne muodostui kriittiseksi elokuussa 2016 heikon liikevaihdon ja kannattavuuden arvioitua negatiivisemmän kehityksen vuoksi. Yhtiö ei kyennyt neuvottelemaan tilanteen vaatimaa lisärahoitusta ja tämän johdosta liiketoiminnan jatkaminen ilman saneerausmenettelyä muodostui mahdottomaksi. Componenta haki konsernin emoyhtiön sekä keskeisimmät suomalaiset ja ruotsalaiset tytäryhti-

öt yrityssaneeraukseen. Saneerausmenettelyjen tilaa ja etenemistä on kuvattu konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteissa.

Componenta –konsernin hallitus ja johto ovat toiminnan jatkuvuutta arvioidessaan analysoineet yhtiön maksuvalmiustilannetta sekä saneerausmenettelyiden vaikutusta konsernin ja konserniyhtiöiden taloudelliseen asemaan sekä kassavirtoihin. Hallitus ja johto ovat päätyneet siihen, että ilman meneillään olevien saneerausmenettelyiden onnistumista yhtiöllä ei ole riittävää käyttöpääomaa seuraavan 18 kuukauden tarpeisiin. On mahdollista, että saneerausmenettelyt epäonnistuvat ja yhtiö ajautuu konkurssiin. Konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa on kuvattu saneerausmenettelyihin liittyviä merkittävimpiä epävarmuustekijöitä. Näitä ovat hyväksymättömien saneerausehdotusten hyväksyminen, velkojen tuen saaminen saneerausehdotuksille sekä ulkopuolisen rahoituksen saaminen tiettyjen tytäryhtiöiden saneerausvelkojen maksuun jo hyväksytyjen maksuohjelmien mukaisesti. Lisäksi liitetiedoissa todetaan, että saneerausmenettelyssä olevien yhtiöiden kassavirtaennusteisiin ja rahoitukseen liittyy merkittäviä johdon arviota ja olettamia sekä epävarmuustekijöitä.

Hallitus ja johto katsovat konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteissa tarkemmin kuvatulla tavalla, että Componenta –konserni pystyy ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa realisoimaan varansa ja suorittamaan velkansa osana tavanomaista liiketoimintaa yrityssaneerausmenettelyjen puitteissa. Näin ollen hallitus ja johto katsovat, että tilinpäätös on ollut asianmukaista laatia toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Käsityksemme mukaan saneerausmenettelyjen onnistumiseen sekä kassavirtaennusteiden toteutumiseen ja ulkopuolisen lisärahoituksen saamiseen liittyy sellaista olennaista epävarmuutta, joka saattaa antaa merkittävää aihetta epäillä Componenta Oyj:n ja sen tytäryhtiöiden kykyä jatkaa toimintaansa.

Lausuntoamme ei ole mukautettu tämän seikan osalta.

Tarkastuksen yleinen lähestymistapa

Yhteenveto

- Konsernitilinpäätökselle määritetty olennaisuus: € 4 100 000, joka on noin 1 % konsernin jatkuvien ja lopetettujen toimintojen liikevaihdosta (tilikausi 2016).
- Tarkastuksen laajuus: Tarkastuksen kohteena on ollut emoyhtiö sekä sen tytäryhtiöitä Suomessa, Turkissa ja Ruotsissa. Lisäksi tytäryhtiöön Englannissa on suoritettu tiettyihin tilipäätöseriin kohdistettuja erikseen sovittuja tarkastustoimenpiteitä.

Tilintarkastuksen kannalta keskeisinä seikkoina on huomioitu:

- Myynnin tuloutus oikealle kaudelle
- Konsernitilinpäätöksen laajuus
- Omaisuuserien arvostus ottaen huomioon saneerausmenettelyt sekä toiminnan uudelleen järjestely
- Saneerausmenettelyiden sekä toiminnan uudelleen järjestelyn vaikutus emoyhtiön tilinpäätökseen.

Osana tilintarkastuksen suunnittelua olemme määrittäneet olennaisuuden ja arvioineet riskiä siitä, että tilinpäätöksessä on olennainen virheellisyys. Erityisesti olemme arvioineet alueita, joiden osalta johto on tehnyt subjektiivisia arvioita. Tällaisia ovat esimerkiksi merkittävät kirjanpidolliset arviot, joihin liittyy oletuksia ja tulevien tapahtumien arviointia.

Olennaisuus

Tarkastuksemme suunnitteluun ja suorittamiseen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Tilintarkastuksen tavoitteena on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena olennaista virheellisyttä. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä. Niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Perustuen ammatilliseen harkintaamme määritimme olennaisuuteen liittyen tiettyjä kvantitatiivisia raja-arvoja, kuten alla olevassa taulukossa kuvatus konsernitilinpäätökselle määritetyn olennaisuuden. Nämä raja-arvot yhdessä kvalitatiivisten tekijöiden kanssa auttoivat meitä määrittämään tarkastuksen kokonaislaajuuden ja yksittäisten tilintarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden sekä arvioimaan virheellisyyksien vaikutusta tilinpäätökseen kokonaisuutena.

Konsernitilinpäätökselle määritetty olennaisuus	€ 4 100 000
Olennaisuuden määrittämisessä käytetty vertailukohde	Konsernitilinpäätökselle määritetty olennaisuus on laskettu noin 1% kertoimella konsernin tilikauden 2016 liikevaihdosta sisältäen sekä lopetettujen että jatkuvien toimintojen liikevaihdon.
Perustelut vertailukohteen valinnalle	Valitsimme olennaisuuden määrittämisen vertailukohteeksi liikevaihdon, koska käsityksemme mukaan se tarjoaa tarkoituksenmukaisen vertailukohdan, jota tilinpäätöksen lukijat käyttävät arvioidessaan konsernin suoriutumista. Lisäksi liikevaihto on yleisesti hyväksytty vertailukohde silloin, kun tilikauden tulos vaihtelee voimakkaasti tilikausien välillä. Valitsimme sovellettavaksi prosenttiosuudeksi noin 1 %, joka on tilintarkastusstandardeissa yleisesti hyväksyttyjen määrällisten rajojen puitteissa.

Konsernitilinpäätöksen tarkastuksen laajuuden määrittäminen

Tilintarkastuksemme laajuutta määrittäessämme olemme ottaneet huomioon Componenta-konsernin rakenteen, toimialan sekä taloudelliseen raportointiin liittyvät prosessit ja kontrollit. Tarkastuksen kohteena on ollut emoyhtiö sekä sen tytäryhtiöt Suomessa, Ruotsissa ja Turkissa, minkä lisäksi tytäryhtiöön Englannissa on kohdistettu tiettyjä erikseen sovittuja tarkastustoimenpiteitä. Componenta-konsernin hallitus ja johto katsovat, että konserni on menettänyt määräysvallan vuoden 2016 viimeisellä vuosineljänneksellä konsernin turkkilaisessa tytäryhtiössä Componenta Dökümcülük Ticaret ve Sanayi A.S:ssä ja sen englantilaisessa tytäryhtiössä eikä näitä yhtiöitä siten ole konsolidoitu konsernitilinpäätökseen. Lisäksi konserniin on tilikaudella 2016 kuulunut hollantilainen tytäryhtiö Componenta B.V., joka haettiin konkurssiin kolmannen vuosineljänneksen aikana ja jota ei siten ole konsolidoitu konsernitilinpäätökseen.

Olemme määritelleet ennalta, minkä tyyppistä tilintarkastustyötä kohdistetaan konsernin kunkin osan taloudelliseen informaatioon. Silloin, kun konsernin osan tilintarkastaja on suorittanut työn, olemme ohjeistaneet konsernin osan tilintarkastajaa tarkastusohjeilla, jotka ovat sisältäneet mm. riskiarviomme, olennaisuuden, tilintarkastuksen lähestymistavan sekä keskitetysti suoritettujen tarkastustoimenpiteet. Olemme kommunikoineet konsernin osan tarkastajien kanssa jatkuvasti tilikauden aikana.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Otamme kaikissa tilintarkastuksissamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän sisältyy arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyiden riski.

Toiminnan jatkuvuuteen liittyvä olennainen epävarmuus -osiossa kuvatus seikan lisäksi olemme todenneet seuraavassa kuvattujen seikkojen olevan tilintarkastuksen kannalta keskeisiä seikkoja, joista on viestittävä kertomuksessamme.

Konsernitilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka

Myyntien tuloutus oikealle kaudelle

Ks. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet sekä liitetieto 1 Toimintasegmentit

Componentan liikevaihto määritetään tuotteiden ja palveluiden sekä raaka-aineiden, tarvikkeiden ja energian myynnistä saadun tai saatavan vastikkeeseen käyvän arvon perusteella oikaistuna välillisillä veroilla ja myynnin oikaisuierillä, joilla tarkoitetaan lähinnä vuosittain laskettavia paljousalennuksia ja tuotepalautuksia. Componentan merkittävimmät tuotteiden tulovirrat syntyvät valujen ja koneistettujen valujen myynnistä. Palveluiden tulovirrat taas muodostuvat lähinnä vuokratuotoista sekä mahdollisista pienimuotoisista alihankintana tehdyistä koneistuksista ja kokoonpanoista. Tuotot tavaroiden myynnistä tuloutetaan sillä hetkellä, kun tuotteen omistukseen liittyvät merkittävät riskit ja edut siirtyvät ostajalle eikä konsernilla ole enää valvonta- eikä määräysvaltaa tuotteeseen. Yleensä tämä tarkoittaa sitä hetkeä, kun tuote on toimitettu sovittujen toimitusehtojen mukaisesti asiakkaalle. Palvelut taas tuloutetaan silloin, kun palvelu luovutetaan asiakkaalle.

Riski siitä, että myynti on kirjattu väärälle kaudelle on tilinpäätöksen kannalta merkittävä riski liikevaihdon suuruuden ja luonteen takia. Tästä syystä myyntien tuloutus on otettu huomioon konsernitilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeisenä seikkana.

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Ks. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Yrityssaneerausmenettelyt sekä toiminnan uudelleenjärjestelytoimenpiteet voivat vaikuttaa emoyhtiön kykyyn käyttää omistukseen perustavaa määräysvaltaa tytäryhtiöissään. Componenta –konsernin hallituksen ja johdon näkemyksen mukaan emoyhtiöllä säilyy määräysvalta saneerausmenettelyissä olevien Componenta Finland Oy:n, Componenta Främstad AB:n, Componenta Wirsbo AB:n ja Componenta Arvika AB:n tavanomaiseen toimintaan ja IFRS 10-standardin mukaisista määräysvaltaan liittyvistä rajoitteista huolimatta näiden tytäryhtiöiden sisällyttäminen konsernitilinpäätökseen on perusteltua oikean kuvan antamiseksi konsernin tuloksesta ja

Miten seikkaa on käsitelty tilintarkastuksessa

Tarkastustoimenpiteemme sisälsivät mm. seuraavia toimenpiteitä:

- myyntitoiminnon läpikäynti ja myynnin katkon avainkontrollien testaus
- merkittävien myyntisopimusten ja sopimusehtojen läpikäynti ja IFRS kirjanpitokäsittelyn asianmukaisuuden tarkastus
- tuloutuksen oikea-aikaisuuden tarkastaminen vertaamalla otannalla yksittäisiä myyntitapahtumia toimitusasiakirjoihin sekä tarkastamalla tilinpäätöspäivän jälkeen kirjattuja olennaisia hyvityslaskuja
- liikevaihdon sekä liikevaihtoon kirjattujen kirjanpitoventien analysoiminen hyödyntäen atk-avusteista tarkastusta ja data-analyyssejä
- myyntisaatavien testaaminen otannalla hankkimalla vahvistuksia yhtiön asiakkailta sekä vertaamalla tilikauden päättymisen jälkeen saatuja maksuja saatavasaldoihin.

Tarkastustoimenpiteemme sisälsivät mm. seuraavia toimenpiteitä:

- Luimme saneerausehdotukset sekä teimme tiedusteluja selvittäjille saneerausohjelmien tosiasiallisen sisällön ymmärtämiseksi.
- Tutustuimme yhtiön johdon laatimiin analyysihin ja varmensimme niissä olevat tosiseikat sekä arvioimme analyysien johtopäätöksiä.

taloudellisesta asemasta.

Componenta –konsernin hallitus ja johto katsovat, että vuoden 2016 viimeisellä neljänneksellä emoyhtiö menetti mahdollisuuden käyttää IFRS 10-standardin mukaista määräysvaltaa konsernin Turkin tytäryhtiön ja sen tytäryhtiöiden muodostamassa alakonsernissa sekä vuoden kolmannen neljänneksen aikana konkurssiin haetussa Hollannin tytäryhtiössä konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteissa tarkemmin kuvattujen syiden takia. Nämä toiminnot on luokiteltu lopetetuiksi toiminnoiksi konsernitilinpäätöksessä.

Konsernitilinpäätöksen laajuuden määrittämiseen liittyy johdon harkintaa meneillään olevien saneerausmenettelyjen sekä toiminnan uudelleenjärjestelyjen vaikutuksesta emoyhtiön kykyyn käyttää määräysvaltaa tytäryhtiöissään. Tästä johtuen asiaa on käsitelty konsernitilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeisenä seikkana.

Omaisuserien arvostus ottaen huomioon saneerausmenettelyt sekä toiminnan uudelleen järjestely

Ks. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Componenta -konsernin emoyhtiö Componenta Oyj sekä sen merkittävimmät suomalaiset ja ruotsalaiset tytäryhtiöt on haettu yrityssaneeraukseen. Konsernin konkurssiin haettu hollantilainen tytäryhtiö sekä Turkin alakonserni on konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteissa tarkemmin kuvatulla tavalla käsitelty lopetettuina toimintoina konsernitilinpäätöksessä. Konsernin toiminnan jatkuvuuteen liittyy edellä mainitulla tavalla olennaisia epävarmuustekijöitä.

Componenta –konsernin hallitus ja johto ovat käyttäneet merkittävää harkintaa arvioidessaan edellä mainittujen seikkojen vaikutusta omaisuserien arvostukseen. Tästä johtuen saneerausmenettelyiden ja toiminnan uudelleen järjestelyyn liittyvien toimenpiteiden vaikutukset omaisuserien arvostukseen ovat konsernitilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka.

Tarkastustoimenpiteemme sisälsivät mm. seuraavia toimenpiteitä:

- Luimme saneerausehdotukset sekä teimme tiedusteluja selvittäjille saneerausohjelmien tosiasiallisen sisällön ymmärtämiseksi.
- Kävimme läpi johdon laatimat ja yhtiön hallituksessa käsitellyt arviot toiminnan uudelleen järjestelyn lopputulemien eri vaihtoehtoista.
- Tutustuimme saatavilla olevaan sopimusaineistoon varmentaaksemme johdon arvioissa olevia tietoja.
- Kävimme läpi yhtiön käyttämien ulkopuolisten asiantuntijoiden arviot liittyen erityisesti kiinteistöjen arvostuksiin.

Emoyhtiön tilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka

Miten seikkaa on käsitelty tilintarkastuksessa

Saneerausmenettelyiden sekä toiminnan uudelleen järjestelyn vaikutus emoyhtiön tilinpäätökseen

Ks. Konsernitilinpäätöksen ja tilinpäätöksen laati-

Tarkastustoimenpiteemme sisälsivät mm. seuraavia

misperiaatteet

Componenta Oyj:n hollantilainen tytäryhtiö Componenta B.V. on asetettu konkurssiin ja ruotsalaiset tytäryhtiöt Componenta Främme stad AB, Componenta Wirsbo AB ja Componenta Arvika AB sekä suomalainen tytäryhtiö Componenta Finland Oy on haettu yrityssaneeraukseen. Yhtiö myös ilmoitti loka-kuussa suunnittelevansa Turkin tytäryhtiön osakkeiden myymistä ja päätyi myöhemmin siihen johtopäätökseen, ettei se enää kykene vaikuttamaan myyntiprosessiin eikä käytä enää määräysvaltaa Turkin yhtiössä.

Componenta Oyj:n taseessa olevat omaisuuserät koostuvat suurelta osin tytäryhtiöosakkeista sekä lainasaamisista tytäryhtiöiltä. Tytäryhtiöosakkeiden ja lainasaamisten arvostukseen liittyy merkittävää johdon harkintaa. Arvioita tehdessään johto on emoyhtiön tilinpäätöksen laadintaperiaatteissa tarkemmin kuvatulla tavalla harkinnut mm. emo- ja tytäryhtiöiden saneerausmenettelyiden vaikutuksia, määräysvallan menettämistä Turkin alakonsernissa sekä Turkin alakonsernin pankkilainan ehtojen rikkoutumisen ja sekä emoyhtiön antamien takaussitoumuk-sien vaikutuksia.

Edellä mainittujen seikkojen vaikutusten huomioi-minen Componenta Oyj:n tilinpäätöksessä edellyttää merkittävää johdon harkintaa ja arvioita tulevaisuuden kehityksestä ja tästä syystä niitä on käsitelty emoyhtiön tilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta merkittävänä seikkoina.

toimenpiteitä:

- Kävimme läpi johdon laatimat ja yhtiön hallituk-sessa käsitellyt arviot saneerausmenettelyiden ja toiminnan uudelleen järjestelyn lopputulemien eri vaihtoehtoista.
- Tutustuimme saatavilla olevaan sopimusaineis-toon varmenttaaksemme johdon arvioissa olevia tietoja.
- Luimme saneerausehdotukset sekä teimme tiedus-teluja Componenta Oyj:n selvittäjälle saneerausoh-jelmien tosiasiallisen sisällön ymmärtämiseksi.
- Kävimme läpi yhtiön laatimat kassavirta-arviot, joihin tiettyjen omaisuuserien arvostukset perus-tuvat.
- Tutustuimme yhtiön arvioihin takaussitoumusten toteutumisen todennäköisyydestä.
- Kävimme läpi yhtiön käyttämien ulkopuolisten asiantuntijoiden arviot liittyen erityisesti kiinteis-töjen arvostuksiin.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytök-sestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaih-toehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksiä tai virheistä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- arvioimme tilinpäätöksen, liitetiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitalinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidemme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoidemme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden

voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päättämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen ja vuosikertomukseen sisältyvän muun informaation kuin tilinpäätöksen ja sitä koskevan tilintarkastuskertomuksemme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttöömmme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttöömmme kyseisen päivän jälkeen.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että

- toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia
- toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttöön saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 12.4.2017

PricewaterhouseCoopers Oy
Tilintarkastusyhteisö

Samuli Perälä
KHT